Dyskalkyli och andra matematiksvårigheter

Dyslexiförbundet
www.dyslexi.org

Tillgänglig Text via
BLIPSAY
LYSSNINGSKODER
Blipsay.se

När räkning är ett vardagsproblem

Matematik ställer höga krav på flera av våra kognitiva funktioner och vi är många som tycker att matematik är svårt.
En del av oss har så stora svårigheter att vi får problem i vardagen. Kanske kan vi inte uppskatta hur mycket vi ska betala för två liter mjölk. Kanske vet vi inte vad det innebär att priset på tröjan är nedsatt med 20 procent. Kanske tycker vi att det är svårt att förstå busstidtabellen, i synnerhet under stress.

Olika orsaker till matematiksvårigheter

Många saker kan göra det svårt för oss när vi ska räkna. Allmänna inlärningssvårigheter, koncentrationssvårigheter och nedsatt arbetsminne är några exempel. Den som har läs- och skrivsvårigheter kan få problem med matematiken i skolan, eftersom räkneuppgifter ofta presenteras i text. Yttre faktorer som ett stojigt klassrum och en stressad lärare bidrar också till att förvärra räknesvårigheter.

I skolan har ämnet matematik hög status och om du är duktig betraktas du som smart. Har du däremot svårt med matematik kanske du känner dig misslyckad. Dåliga erfarenheter från skolmatematiken kan leda till att du känslomässigt låser dig för ämnet och skyr allt som har med siffror att göra. Det brukar kallas för matematikångest.

Oväntat svårt kan vara dyskalkyli

I vissa fall är det svårt att hitta en förklaring till varför någon har stora matematiksvårigheter. Är dina svårigheter oväntat stora jämfört med hur du presterar på andra områden? Då kan det handla om funktionsnedsättningen dyskalkyli.

Den som har dyskalkyli har svårt att uppfatta antal och mängder, och stora problem med att hantera de fyra räknesätten; plus, minus, gånger och delat med. Forskning visar att dyskalkyli är ärftligt på samma sätt som dyslexi. Ofta kan flera familjemedlemmar ha liknande svårigheter. Det är inte ovanligt att den som har dyskalkyli också har dyslexi, adhd eller autism.

Många har räknesvårigheter

Enligt en internationell undersökning har 30 procent av vuxna i Sverige låg räknefärdighet. 15 procent har stora räknesvårigheter. Med räknefärdighet menas ”förmågan att använda, tolka och kommunicera numerisk information för att hantera kraven i en rad olika situationer i vardagslivet” (Statistiska centralbyrån 2015, PIAAC).

Dyskalkyli är mindre vanligt. Uppgifterna om hur många som har den formen av räknesvårighet varierar mellan 2 och 7 procent. Skillnaden beror på hur man definierar dyskalkyli, eller specifika räknesvårigheter som det också kallas.

Utredning av räknesvårigheter

Det krävs omfattande utredning för att ta reda på orsaken till matematiksvårigheterna. Speciallärare eller specialpedagog kan göra en pedagogisk utredning av matematikförmågan. En psykologutredning kan visa om matematiksvårigheterna beror på allmänna inlärningssvårigheter eller en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Vissa logopeder och psykologer utreder räknesvårigheter och har möjlighet att ställa den medicinska diagnosen dyskalkyli.

Rätt till stöd i skolan

Det är viktigt att tidigt upptäcka barn i riskzonen för räknesvårigheter, att förebygga och sätta in åtgärder. Genomtänkta räknelekar och spel kan stärka barns uppfattning av mängd, talordning och siffror. Det är värdefullt att träna olika begrepp och jämförelseord som är viktiga för den matematiska uppfattningen. Studier har visat att intensiv träning under begränsade perioder kan ge resultat.
Det är också viktigt att tillåta eleven att använda hjälpmedel som miniräknare, formelsamling, lathundar och andra verktyg.

Elever som har svårt att klara skolans krav har rätt till stöd och anpassningar.
Enligt skollagen har alla elever rätt att utvecklas så långt det är möjligt, utifrån sina förutsättningar.
Det betyder att rätten till stöd fortsätter även när eleven fått godkänt betyg.

Låt inte dyskalkyli bli ett hinder

Ett icke godkänt betyg i matematik kan stänga dörren till högre utbildning. Samtidigt finns många områden som personer med dyskalkyli kan bli framgångsrika inom, både akademiska och icke akademiska.

Dyskalkyli innebär mycket stora svårigheter att automatisera och hantera den grundläggande räkningen. Det är viktigt att skolan inte låter elever fastna där. Skolan har möjlighet att bortse från vissa krav för elever med funktionsnedsättning. Med rätt förutsättningar kan elever med dyskalkyli mycket väl lyckas inom andra delar av matematiken, som till exempel logik eller geometri.

Tecken på dyskalkyli

Många med dykalkyli har svårt att

- uppfatta antal och mängd
- lära sig multiplikationstabellen
- använda de fyra räknesätten
- lära sig klockan
- uppfatta tid
- uppfatta rum.

Det är också vanligt att

- räkna långsamt
- använda fingrarna vid räkning
- bli trött av att räkna.

Om Dyslexiförbundet

- Vi finns för dig som har svårt att läsa, skriva eller räkna, dina anhöriga och andra intresserade.
- Vi är ett förbund för barn, unga och vuxna.
- Vi är cirka 6 000 medlemmar.
- Vi bedriver verksamheter i ett 40-tal föreningar runt om i landet.
- Vårt rikskansli finns i Stockholm.

Vad kostar medlemskapet per år?

- Vuxen: 250 kr
- Familj: 250 kr för huvudmedlem och 25 kr för övriga i familjen
- Ungdom under 26 år i eget hushåll: 125 kr
- Pensionär: 200 kr

Så här enkelt blir du medlem

1. Gå in på www.dyslexi.org
2. Klicka på knappen ”Bli medlem”
3. Fyll i formuläret.

Det går också bra att använda QR-koden här intill eller att ringa på 08-665 17 00.

Dyslexiförbundet